

Συμβούλιο της Επικρατείας: 2236/1993 (τμ. Α')

Πηγή: Ε.Δ.Κ.Α. ΛΣΤ' 1994, σ. 402

Εργατικό ατύχημα θεωρείται κάθε βίαιο συμβάν που προκαλεί ανικανότητα προς εργασία και επέρχεται κατά την εκτέλεση της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής, αμέσως ή εμμέσως, με σχέση αιτίου και αποτελέσματος. Η μη καταβολή εμπροθέσμως των εισφορών δεν αποδεικνύει εικονικότητα της απασχολήσεως. Το ΙΚΑ φέρει το βάρος αποδείξεως ότι κατά το ατύχημα δεν παρείχετο εξαρτημένη εργασία αλλά εργασία από συγγενικό καθήκον.

Πρόεδρος: κ. ΑΔΑΜ. ΦΑΡΜΑΚΗΣ

Εισηγητής: κ. Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Δικηγόροι: κ. κ. Γ. Καρακάσης, Π. Παπατοσίκης

Επειδή δια της αιτήσεως ταύτης, ασκουμένης εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκώς, ζητείται η αναίρεσις της υπ'αριθμ. 107/1988 αποφάσεως του Διοικ. Πρωτοδ. Μυτιλήνης, δια της οποίας εγένετο δεκτή προσφυγή του αναιρεσίβλητου, ησφαλισμένου του αιτούντος Ιδρύματος, κατά της υπ'αριθμ. 152/29.7.1987 αποφάσεως της ΤΔΕ του Υπ/τος ΙΚΑ Μυτιλήνης, αφορώσης εις χαρακτηρισμόν ατυχήματος, επισυμβάντος εις αυτόν, ως εκτός εργασίας.

Επειδή, κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 8 παρ. 4 και 34 παρ. 1 του Α.Ν. 1846/1951 (φ. 179), ως εργατικόν ατύχημα θεωρείται παν βίαιον συμβάν, γενεσιουργόν αναπηρίας παρακωλυούσης την εργασίαν, επελθόν κατά την εκτέλεσιν της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής και τελούν προς ταύτην, αμέσως ή εμμέσως, εις σχέσιν αιτίου και αποτελέσματος (βλ. Σ.Ε. 394/1992, 654, 2394/1991 κ.α.).

Επειδή, δια της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως εγένοντο δεκτά, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Την 19.7.1986, ο αναιρεσίβλητος, ησφαλισμένος του αιτούντος Ιδρύματος, έχων την επαγγελματικήν ιδιότητα του ξυλουργού, ενώ απησχολείτο με την επεξεργασίαν ξυλίνου "ταμπλώ" εις το ξυλουργείον του Κ.Μ. εις την κοινότητα Δαφίων Λέσβου, υπέστη ημιακρωτηριασμόν των τεσσάρων ωλενικών δακτύλων της δεξιάς χειρός. Την 29.7.1986 ούτος υπέβαλε εις το ΙΚΑ την υπ'αριθμ. 11/1986 δήλωσιν ατυχήματος, κατά την οποίαν το ατύχημα

ωφείλετο εις κόπωσην και υπερβολικήν ζέσθη. Ο ελεγκτής ιατρός του ΙΚΑ Δ.Κ., ο οποίος εξήτασε τούτον την 25.7.1986, διέγνωσε ότι ο ως άνω ημιακρωτηριασμός ωφείλετο εις βίαιον συμβάν, ενώ ο Δ/ντής του Υπ/τος ΙΚΑ Μυτιλήνης, λαβών υπ' όψιν τα ανωτέρω στοιχεία και το πόρισμα σχετικής ερεύνης του υπαλλήλου του Παρ/τος ΙΚΑ Καλλονής Α.Χ., εχαρακτήρισε, δια της υπ' αριθμ. 04/Σ.58/1987 αποφάσεώς του, το εν λόγω ατύχημα ως επισυμβάν εκτός εργασίας, ένστασις δε του αναιρεσιβλήτου κατά της αποφάσεως ταύτης απερρίφθη δια της υπ' αριθμ. 152/29.7.1987 αποφάσεως της οικείας Τ.Δ.Ε. Κατά την προμνησθείσαν έρευναν περί των συνθηκών του ατυχήματος την 1.9.1986, εξητάσθη παρά του ρηθέντος αρμοδίου υπαλλήλου Α.Χ. ο προταθείς δια της δηλώσεως ατυχήματος Χ.Κ., ο οποίος κατέθεσεν ότι ο αναιρεσιβλήτος δεν εξετέλει, κατά τον χρόνον του ατυχήματος, εργασίαν του ως άνω καταστήματος αλλ' ατομικήν αυτού εργασίαν, ο αυτός όμως μάρτυς, εξετασθείς ενώπιον της ΤΔΕ, ηρνήθη ότι εγνώριζε ότι ο αναιρεσιβλήτος, κατά τον χρόνον του ατυχήματος, απησχολείτο εις ιδίαν αυτού εργασίαν. Επίσης, κατά την αναιρεσιβαλλομένην απόφασιν, εκ της αυτής ως άνω εκθέσεως ερεύνης προκύπτει μεταξύ άλλων, ότι, βάσει των τηρουμένων εις το Παράρτημα ΙΚΑ Καλλονής στοιχείων, ο αναιρεσιβλήτος φέρεται προσληφθείς εις την επιχείρισιν του Κ.Μ. την 7.7.1986, ενώ μέχρι την προτεραίαν απησχολείτο υπό της εργοδότιδος Ε.Κ. εις την κατασκευήν ξυλίνης στέγης. Κατόπιν συνεκτιμήσεως όλων των προεκτεθέντων, το δικάσαν πρωτοδικείον, επιληφθέν προσφυγής του αναιρεσιβλήτου κατά της ανωτέρω αποφάσεως της ΤΔΕ, έλαβεν ιδιαιτέρως υπ' όψιν α) ότι ο αναιρεσιβλήτος, ως προκύπτει εκ της γενομένης υπό του Κ.Μ. δηλώσεως ατυχήματος, απησχολείτο, κατά την ημερομηνίαν του ατυχήματος, εις τον εν λόγω εργοδότην επί σχέσει εξηρημένης εργασίας (ενώ η μη καταβολή εμπροθέσμως των αναλογουσών ασφαλιστικών εισφορών δεν επιδρά επί της δηλωθείσης απασχολήσεως ούτε αποδεικνύει εικονικότητα αυτής), β) ότι ο αναιρεσιβλήτος υπέστη το ατύχημα εντός του χώρου εργασίας και εις ώραν λειτουργίας του εργαστηρίου (γεγονός μη αμφισβητούμενον υπό του ΙΚΑ) και γ) ότι το ΙΚΑ δεν απέδειξε δι' επαρκών στοιχείων το γεγονός βάσει του οποίου το ατύχημα εχαρακτήρισθη ως εκτός εργασίας (ότι, δηλαδή, ο αναιρεσιβλήτος δεν απησχολείτο κατά το χρόνο του ατυχήματος εις εργασίαν ανατεθείσαν παρά του εργοδότη του αλλ' εις την κατασκευήν ερμαρίων του υιού του εκ συγγενικού καθήκοντος), αφού το

μόνον στοιχείον επί του οποίου εστηρίχθη το Ίδρυμα, ήτοι η από 1.9.1986 κατάθεσις του μάρτυρος Χ.Κ., ανηρέθη υπ' αυτού ενώπιον της ΤΔΕ. Υπό τα δεδομένα ταύτα, το δικάσαν πρωτοδικεϊόν εχαρακτήρισε το εν λόγω ατύχημα ως εργατικόν δεχθέν ότι συντρέχουν όλα αι προς τούτο προϋποθέσεις, και ηκύρωσε, κατ' αποδοχήν της ως άνω προσφυγής του αναιρεσιβλήτου, την προμνησθείσαν απόφασιν της ΤΔΕ.

Επειδή, το εν λόγω βίαιον συμβάν ορθώς, κατά την προπαρατεθείσαν έννοιαν των διατάξεων των άρθρων 8 παρ. 4 και 34 παρ. 1 του Α.Ν. 1846/1951, εχαρακτήρισθη δια της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ως εργατικόν, εφ' όσον το δικάσαν πρωτοδικεϊόν, ανελέγκτως, κατ' αναίρεσιν, εδέχθη ότι το συμβάν τούτο, προκαλέσαν την προπεριγραφείσαν αναπηρίαν του αναιρεσιβλήτου, έλαβε χώραν καθ' ον χρόνον ούτος απησχολείτο εντός της επιχειρήσεως του ως άνω εργοδότη και εις ώραν λειτουργίας αυτής και ότι δεν απεδείχθη υπό του φέροντος εν προκειμένω το βάρος της αποδείξεως ΙΚΑ ότι η συγκεκριμένη εργασία, την οποία εξετέλει ο ησφαλισμένος ότε συνέβη το ατύχημα, δεν είχαν ανατεθή εις τούτον υπό του εργοδότη.

Επειδή δια της υπό κρίσιν αιτήσεως προβάλλεται ότι, κατά παράβασιν ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, η αναιρεσιβαλλομένη απόφασις εστηρίχθη κυρίως εις την, μη αποτελούσαν νόμιμον αποδεικτικόν μέσον, υπεύθυνον δήλωσιν του ν.δ. 105/1969 του δήθεν εργοδότη Κ.Μ., δια της οποίας ούτος εδήλωνε, 40 ημέρας μετά το ατύχημα, ότι είχε προσλάβει τον αναιρεσιβλήτο από 7.7.1986. Ο λόγος, όμως, ούτος αναίρέσεως είναι απορριπτέος ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης προϋποθέσεως, διότι, ως συνάγεται εκ της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ως προς το ζήτημα του χρόνου προσλήψεως του αναιρεσιβλήτου υπό του ρηθέντος Κ.Μ. το δικάσαν πρωτοδικεϊόν δεν εστηρίχθη εις υπεύθυνον δήλωσιν αυτού κατά το ν.δ. 105/1969 (και δη συνταχθείσαν μετά 40ήμερον από του ατυχήματος), αλλ' εις το περιεχόμενον της εκθέσεως ερεύνης αρμοδίου υπαλλήλου του αιτούντος ιδρύματος, η οποία εβασίσθη εις τα τηρούμενα υπό του Παρ/τος ΙΚΑ Καλλονής στοιχεία.

Επειδή, περαιτέρω, προβάλλεται ότι κατά παράβασιν του άρθρου 21 του Καν.Ασφαλ. Αρμοδιότητος ΙΚΑ δεν απερρίφθη υπό του δικάσαντος πρωτοδικεϊού ως εκπρόθεσμος η δήλωσις - αναγγελία του ατυχήματος, υποβληθείσα μετά παρέλευσιν πενθημέρου από αυτού. Δεδομένου, όμως, ότι,

συμφώνως προς το παρατιθέμενον κατά τα ανωτέρω εις την αναιρεσιβαλλομένην απόφασιν πραγματικών, το ζήτημα του εμπροθέσμου ή όχι της αναγγελίας του ατυχήματος δεν είχε τεθή κατά την διοικητικήν διαδικασίαν υπό των οργάνων του αιτούντος Ιδρύματος, ούτε, άλλωστε, είχαν αχθή καθ' οιονδήποτε τρόπον ενώπιον του δικάσαντος δικαστηρίου, ο λόγος ούτος αναιρέσεως, δια του οποίου θίγεται ήδη το πρώτον το ζήτημα τούτο, είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Βλ. σχετικώς με την έννοια του εργατικού ατυχήματος: ΕΔΚΑ 1993 Σ.Ε. 3280/92 (Ολομελ.) σελ. 49, Σ.Ε. 2574/92 σελ. 39, ΕΔΚΑ 1992 Σ.Ε. 394/1992 σελ. 354, ΕΔΚΑ 1990 Σ.Ε. 249/1989 σελ. 14, Σ.Ε. 478/1989 σελ. 273, ΕΔΚΑ 1987 Σ.Ε. 3660/1986 σελ. 144 κ.α.